

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

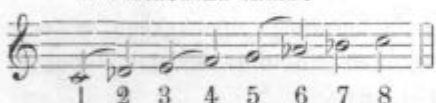
Kratka razprava

o enakosti in različnosti judovskega (sinagogalnega) in rim. katoliškega koralnega ali cerkvenega petja.

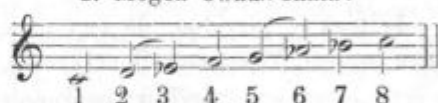


obče je zdaj znano, da ima judovsko (sinagogalno) petje od najstarejših časov do danes le tri š kale. Te so:

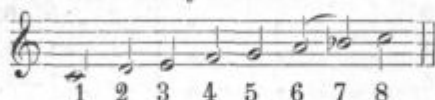
1. Jištabaška-škala:



2. Mogen owaus-škala:



3. Adonaj moloch-škala:



a) Poltoni leže v 1. škali od 1-2, od 3-4 in od 5-6 stopnje.

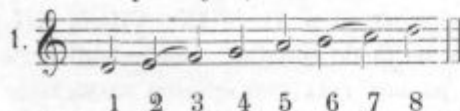
b) Poltoni leže v 2. škali od 2-3 in od 5-6 stopnje.

c) Poltoni leže v 3. škali od 3-4 in od 6-7 stopnje.

Zavoljo primerjanja teh šk al z koralnimi, naj slede koralne š kale:

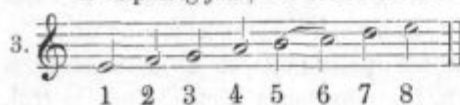
1. Dorijski, I. cerkven ton. Temeljni ton d; dominant a. Avtentičen ton.

2. Hipodorijski, II. cerkven ton. Temeljni ton d; dominant f. Plagalen ton.



3. Frigijski, III. cerkven ton. Temeljni ton e; dominant c. Avtentičen ton.

4. Hipofrigijski, IV. cerkven ton. Temeljni ton e; dominant a. Plagalen ton.



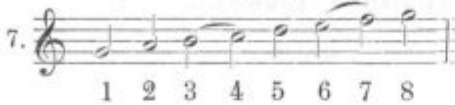
5. Lidijski, V. cerkven ton. Temeljni ton f; dominantna c. Avtentičen ton.

6. Hipolidijski, VI. cerkven ton. Temeljni ton f; dominantna a. Plagalen ton.



7. Miksolidijski, VII. cerkven ton. Temeljni ton g; dominantna d. Avtentičen ton.

8. Hipomiksolidijski, VIII. cerkven ton. Temeljni ton g; dom. c. Plagal. ton.



9. Eolijski, IX. cerkven ton. Temeljni ton a; dominantna e. Avtentičen ton.

10. Hipoeolijski, ton, X. cerkven ton. Temeljni ton a; dom. c. Plagal. ton.



11. Jonijski, XI. cerkven ton. Temeljni ton c; dominantna g. Avtentičen ton.

12. Hipojonijski, XII. cerkven ton. Temeljni ton c; dom. e. Plagal. ton.



Iz tega je razvidno, da ima vsaka škala koralnega tonovskega sistema po dva poltona. V posameznih cerkvenih tonovih so poltoni na sledečih stopnjah:

1.	Ton;	polstopnji	od 2-3 in 6-7.
2.	"	"	" 2-3 " 5-6.
3.	"	"	" 1-2 " 5-6.
4.	"	"	" 1-2 " 4-5.
5.	"	"	" 4-5 " 7-8.
6.	"	"	" 3-4 " 7-8.
7.	"	"	" 3-4 " 6-7.
8.	"	"	" 2-3 " 6-7.
9.	"	"	" 2-3 " 5-6.
10.	"	"	" 1-2 " 5-6.
11.	"	"	" 3-4 " 7-8.
12.	"	"	" 3-4 " 6-7.

Enakosti nekaterih tonov so le navidezne, n. p. II. in IX., VII. in XII. itd. Pomniti je, da teži vsak plagalni ton na toniki sorodnega mu avtentičnega in da ima drugačno dominantno. Zatorej pa ima vsak cerkven ton za-se svoje glasbeno barvilo in različnosti in značaja koralnih tonov nikdar moderna glasba ni mogla doseči in nikoli doseгла ne bo.

Enakost II. judovskega ali mogen owaus-tona s II. koralnim (hipodorijskim) in IX. koralnem (eolijskim) tonom.

Kakor znano, ima II. sinagopalni ton polstopnji od 2-3 in od 5-6 stopnje. Ta ton se torej s koralnim II. in IX. popolnoma ujema. Tudi se trdi,

da je kraljevi pevec David ujet od Filistejcev, pel 56. psalm v jonijskem tonu. Zatorej bi bilo misliti, da si je krščanska cerkev izposodila hipodorijski, eolijski in jonijski ton od Judov. Sklepamo pa, da tega ni nikoli z namenom storila, ker ti tonovski načini so se papežu Gregoriju Velikemu po opovrstnem škalskem sistemu sami od sebe pojavili, ne da bi bil moral posegati v judovsko tradicijo.

(Konec prih.)

Še enkrat nekaj o namenih Cecilijinega društva.*)

„Gospod odpri moje ustne in moja usta bodo oznanovala Tvojo hvalo“. Ps. 50. 17.

Naj bi imelo Cecilijino društvo, kar se mu je večkrat podtikalo, res le strankarske zasebne namere, bi pač ne kazalo, da ga priporočamo z lece. Kajti prižnica (leca) je posvečena oznanovanju resnice, in beseda Božja ima nalogo vse dobre in verne zedinjati, ne pa razdvajati. A to je napačna misel in krivična sodba o cecilijanstvu. Cecilijino društvo hoče le to, kar cerkev hoče in zato ima cerkveno potrjenje od najvišje strani, popolno odobrenje od sv. Očeta in mnogih škofov. Zato je pač umestno, da se prizadeve cecilijanstva tudi s prižnice priporočajo, kakor one družih katoliških družb in bratovščin.**)

„Gospod odpri moje ustne in moja usta bodo oznanovala Tvojo hvalo!“ rečem zato s psalmistom samim, preden se lotim po svoji zmožnosti reševati dano mi nalogo. Sveto je delo, kateremu se posvečuje Cecilijino društvo, prenovljenje in vpeljanje cerkvene glasbe, po duhu Božjem in cerkvenem. Nem in mutast stoji človek pred svojim stvarnikom, ker greh mu je zaprl usta. Je kakor glušec in mutec v sv. evangeliji. Pa naj bi tudi govoril angeljske in človeške jezike, če nima ljubezni v srcu vlite po sv. Duhu, ostane vendar le bučec bron in zvenec zvonec, dokler ga milost Božja ne privede do spoznanja samega sebe, ne gane h kesanju in k pokori ter mu podeli znova dar jezika, ki se govori in razumeva edino le v kraljestvu Božjem. Cecilijino društvo noče, da bi samo bron brnil in zvonec zvonil, temuč želi tudi k temu pripomoči, da si človeštvo prenovi srce ter da se iz prenovljenih src vzdiga tudi nova pesem pred sedež Božji. Da je za to novo pesem treba prenovljenih src, čutil je že kralj David, ko je zdihoval v svoji ganljivi spokorni pesmi rekoč: „Gospod, vstvari v meni novo srce, prenovi pravega Duha v mojem notranjem!“ in še le potem je nadaljeval: „Odpri moje ustne in moja usta bodo oznanovala Tvojo hvalo.“ Dokler je bil nedolžen, je peval ob harpi hvalo Božjo, a greh mu je vzel to zmožnost, vrnila mu jo je pa resnična pokora.

Kar se je tu zgodilo z Davidom, zgoditi se mora z vsem človeštvom, kakor s posameznim, ker je človek v to ustvarjen, da Gospoda svojega Boga časti in hvali. Kdor koli v moje ime kliče, sem ga ustvaril v svojo čast, ga naredil in vpodobil, reče Gospod po preroku Izaiju (43. 7.) In vse pozemske stvari so v to odločene, da jih človek uporablja za čast in hvalo Božjo. Ves svet se da primerjati velikanskim orglam, na katere naj bi vsak človek znal igrati, vendar pa ne, kakor bi se mu ravno zljubilo, temuč zvesto po

*) Govor pri slavnosti tirolskega Cecilijinega društva dné 12. avgusta 1890 v Kufstein-u govoril Th. Kranzfelder, župnik Frasdorfski, priobčil Sendbote.

**) Zbuditelj in glavni pospeševatelj cecilijanske ideje, slavni dr. Fr. Witt, je predlagal v Rimu načrt, da se društvo preosnovi v bratovščino s podpornimi in delavnimi člani glede cerkvene glasbe, kakor je bratovščina vednega čiščenja sv. Rešnega Telesa glede oprave. Nedvomno bi se takó cerkveno petje dobro podprlo. Da bi se verniki z večó vnumo vadili v petji svetih pesmi in duhovnih hvalnic (laudi spirituali) ter kolikor moč zabranile nevarne posvetne popevke, dovolil je že papež Pij VII. dné 16. jan. 1817 odpustek enega leta za vsakokrat, kadar se pospešuje duhovno petje; sto dni odpustka pa vsakemu, ki se te pobožne vaje udeležuje vsaj s skesanim srcem; popolen odpustek enkrat na mesec onim, ki so v teku meseca pospeševali in zvrševali to dobro delo, da ga zadobé tisti dan, ko se res skesano spovedó, pristopijo k sv. obhajilu ter molijo v namen svetega Očeta. (Raccolta delle indulg. p. 491.)

navodu svete cerkve, ki jo je Gospod ustanovil za to, da se mu povelečuje ime med narodi od solnčnega vzhoda do zahoda, ter mu za stvarjenje in odrešenje pevamo hvalno pesem po vsem širnem krogu zemlje. Zbor otrok božjih naj bi preglašal s svojim petjem preklinjevalske glasove, ki doné iz globočin peklenškega brezna. *Opus Dei* — delo Božje, imenuje benediktinski red svoje vsakdanje petje pri slovesni sveti maši in petih večernicah.

Ko si Cecilijino društvo prizadeva za vedno popolnejšo dosego tega namena na polji cerkvene glasbe, rešuje ob enem trojno si dano nalogo: 1.) Skazuje pokorščino sv. kateholiški cerkvi. 2.) Poveljuje njeno službo Božjo. 3.) Povzdiguje srca vernikov k Bogu. To želim Vam, velečastiti poslušalci, obširneje dokazati, ter prosim zato potrpljenja in mile sodbe v mojih pičlih zmožnostih, ko pričujem kličeč sv. Cecilijo, zavetnico glasbe, da naj mi k temu pripomore s svojo priprošnjo.

I.

Nekaj posebnega in velicega pomena je pokorščina do sv. kateholiške cerkve. Ta pokorščina in ubogljivost nima nič poniževalnega na sebi, marveč najvišjo čast. Kajti cerkev nadaljuje delo Kristusa, Sina Božjega na zemlji, in zato ji pristoja njega čast in oblast. „Kdor vas posluša, mene posluša“, rekel je Gospod svojim apostolom in njihovim naslednikom. Cerkev je mogočna bojna armada, ki se ima boriti za čast Božjo na zemlji. V vojni je pa pokorščina neopustljiva zahteva. Vsako dejanje pokorščine do cerkvenih ukazov in določil pomaga doseči cilj, ki ga je dokazal Kristus svoji vojskovalni cerkvi, vsaka nepokorščina osrčuje mnogoštevilne vrste njenih sovražnikov. Vsak čin pokorščine je vezalni ud prepotrebne edinosti med verniki, vsaka nepokorščina pa ima že kakor v kalu razkol od sv. cerkve. To je slutila sv. Terezija, ko je zatrjevala, da je vsak trenutek pripravljena, celo za najmanjši obred ali določbo sv. cerkve dati svoje življenje.

Če to velja v obče, koliko večjega pomena je še le pokorščina gledé službe Božje v sv. cerkvi, ker je cerkev ena Božja družina na zemlji, in more le v složnosti kakor z enimi ustni Boga moliti in hvaliti. Kakor ima le eno vero in eno daritev, tako mora tudi njena Božja služba biti edina. Kakor pa nje vera ni sad prostomiselnega raziskavanja, marveč izvira iz Božje avtoritete (veljave), tako tudi njeno bogoslužje ne more in ne sme naslanjati se na poljuben okus posameznikov, temuč na veljavo od Boga razsvetljenih veljakov papežev in škofov in drugih. In prav v tem se kaže, da cerkev ni zidana na pesek ampak na skalo, da je nje začetek od zgoraj in ne od zdolej, da je po Božji milosti, ne po človeški, ni ljudski in ni knežji milosti. Ker so v nji ljudstva vseh jezikov združena v edinosti vere, zatorej ne more imeti posebne Božje službe za Nemce in druge za Francoze, Italijane in še druge za Slovane itd., temveč ima le eno kateholiško službo Božjo enako primerno vsem kateholiškim kristjanom. Vse v nji ima znak stvarne objektivnosti. Drugače je to v verskih družbah ločenih od sv. cerkve, kjer je merodajno le osebno ter poljubno mnenje in okus.

Ker edinstvo izhaja le iz pokorščine, toraj smo tudi vsi podložni, ovce in jagnjeta zavezani na pokorščino, in le (enemu) samemu najvišjemu pastirju pristoja vrejevati ter določevati občno Božjo službo.

Toda v dejanji vidimo to jedinstvo ne malokrat več ali manje moteno; nepokorščina in osebna poljubnost, tesnosrčen ozir na časovne razmere, stare navade in na ljudski okus i. dr. vse to je zaneslo marsikaj zloglasnega v harmonijo kateholiškega bogoslužja. Tu se prezirajo marsikatera cerkvena določila pri liturgičnih opravilih celo gledé slovesnih sv. maš, večernic. To omenim le mimo grede, ne da bi se spuščal v posameznosti. Mislim, da tega ni potreba, saj se vsi borimo zoper te nedostatke, dasi tudi se jih mnogo izgovarja ali celo zagovarja.*)

*) Glej: Linzer: Quartalschrift. Heft II. 1895, ki smatra še sedaj v tej zadevi tolikrat dana določila nekako za „lex dubia, quaestio controversa“. Kogar bi bilo morda pozibalo v prejšnji spanec, beri zavrnitev v „Correspondenzblatt“-u oziroma „Hirtentasche“ in še zlasti „Kirchenchor“ Nr. 4, ki deva dr. Birnbacha et cons. na posebno reščeto, tudi za nas znamenito vredno, da ga „Cerkveni Glasbenik“ posname vsaj v glavnih potezah.

Kako mnogokrat je slišati: Zakaj naj se zdaj naenkrat prevrže, kar se je že toliko časa vzdržavalo s potrpljenjem? Na to bi odgovoril, kakor je sv. Avgustin odgovarjal o odpravljanji popivanja in gostovanja na grobiščih mučencev: „Zakaj pa zdaj? Vendar že vsaj zdaj! če se že ni moglo odpraviti prej.“ Taka vprašanja se ponavljajo vsikdar, ko je treba kako razvado odpraviti. Da ni dalje trajala, ne bi bila razvada. Kar tiče odpravljanje taistih, ima pač vsaka reč, tako tudi to svoj čas in svojo priliko. Mnogi vzroki utegnejo skup pritegniti, da se marsikaka nedostojnost mora dolgo prenašati, dokler se temu splošna boljša zavest ne protivi. Mnogo jih je tega mnenja, da naj se le še potrpi, dokler se ne dá od višje strani (od škofijstva) stroga zapoved, oziroma prepoved. A to je prevara, ki izhaja iz nejasnega spoznanja stvarnega položaja.

Cerkev tacih razvad ni nikoli odobraval in jih tudi sedaj ne, tako da nimajo nikake pravice do obstanka, tudi vsled dolgotrajnosti ne. Zato ne daje novih določil, marveč treba je obstoječe spolnovati. In tu pričakuje cerkev prav mnogokrat, da to prično njeni člani, ker sama prizanaša in noče s silo postopati. Ne tirja se, da bi se moralo kar na enkrat vse prevreči, saj to navadno tudi mogoče ni. Treba je res dostikrat čakati ugodnejših razmer. Zadovoljuje se cerkev v tem slučaju, da odobrava delovanje v njenem smislu, ter blagoslavlja, podpira in pospešuje vsak početek in napredek dobre stvari.

Pa, če kdo meni, da take razvade niso veri in nramnosti nevarne, opomnim zgodovino takozvane reformacije luteranske. Bavarija in Tirolsko, obe ti deželi ob reki Inni ste skusili, kako krivoverci niso začetkom napadali vere, temuž so pred vsem hoteli pokvariti službo božjo. Z obhajilom v obeh podobah zahtevali so tedanji novotarji božjo službo v domačem maternem jeziku. In kako lahko bi se bilo poluteraniho bogoslužje vsled prevelike popustljivosti z ozirom na osebno všečnost nekaternikov. Kmalu bi se vrnilo protestansko naziranje, kakor da je duhovnik le soseskin služabnik, bogoslužje pa da naj se vravnuje po ljudski všečnosti in (pastorjevi) poljubnosti.

Vsekako zahteva tok časa tudi na tem polju poudarjati strogo pokorščino do sv. cerkve. Kajti ni li ves kulturni boj sedanjih časov boj zoper veljavo sv. cerkve v njenem lastnem delokrožji? Njena kraljevska oblast se ji odreka in ne manjka se ji preganjalcev povsod (že celo v naši katoliški Avstriji!) pod pretvezo, da si prisvaja, kar ne spada v njene področje (šolo). Ko tedaj cerkvi skazujemo pokorščino, spoznavamo tudi svojo vero v njeno božje poslanje in njeno višo oblast. Prav v dnevih preganjanja najbolje spoznava cerkev svoje zveste otroke, ki jo s podvojeno udanostjo in natančno pokorščino utolažiti in zveseliti želijo. Cerkev je naša mati, oklepajmo se je tim tesneje, čim bolj je užaljena radi upornosti in očitnega odpada tako mnogoterih (ki hočejo vsaj na videz še veljati za njene podanike, za katolike), — dasi se še za Kristusa in sv. zakramente malo ali nič ne zmenijo.

Toda! predragi, če smo tako zapisali na svojo zastavo pokorščino do sv. cerkve glede glasbe, moramo tudi za to delovati po duhu sv. cerkve. Dobri pastir gre za svojo zgubljeno ovčico in ko jo najde, jo zadene ter nese k svoji čedi, ne vrača jo s šibo in s kamni. Ne pogubljam o njih, ki še ne spoznajo, kako opravičeno je naše delovanje. Bog jim bode že dal to spoznati, če imajo le dobro voljo. Prav v tej zadevi sv. cerkev ne mara spodbujati kake puritanske gorečnosti, marveč hoče počasi in s prizanašanjem napredovati. Prenagli prevrat bi morda utegnil več ali manj škodovati; a koliko škoduje pa popustljivost in brezbriznost v tako važnih zadevah. In rebus maximis, kakor je sveta maša, omnino maxima. Tudi nam velja žuganje Jeremija preroka: *Maledictus, qui facit opus Domini fraudulentem.* Preklet, kdor delo Gospodovo nezvesto opravlja. (48. 10.) Bodimo torej previdni, pa tudi odločni ter začnimo takoj po možnosti na to delovati. In če nas pri vsem tem zadene kaka brezobzirna trpka beseda, morda celo kako malo preganjanje, veselimo se, če nam je dano za čast hiše božje kaj trpeti s sv. cerkvijo.

Pa še nekaj: Če dvigamo prapor pokorščine tudi v onih rečeh, v katerih je cerkev sicer dala na znanje svojo voljo očitno, ki jo pa le počasi in s previdnostjo uvažuje, ne smemo ji pa pokorščine odrekati v drugih rečeh, v katerih jo sama strogo zahteva (kakor glede 10 božjih in 5 cerkvenih zapovedi), sicer bi se nam po pravici očitalo, da precejamo

mušice, kamele pa požiramo, ako bi se (n. pr. v življenji) ne brigali dovolj za zvesto spolnovanje božjih in cerkvenih zapovedi. Cecilijino društvo ni le glasbeno društvo, marveč pred vsem pobožna verska družba ali bratovščina; vsak član te družbe bodi torej prešinjen z resnico besede sv. Ciprijana, da oni ne more imeti Boga za Očeta, ki cerkve ne pripoznava za mater, — kakor v vsih, tako tudi v glasbenih zadevah. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Spodnje Stajarske. (Cerkveno petje v Lavantinski škofiji.) (Konec.)
Konečno pa še preidem na „ceciljansko društvo“ lavantinske vladikovine. O tem mi bode sploh sitno kaj govoriti, ker grajati ne morem in ne smem, hvaliti — pa tudi ne. — Zares dobro in nadepolno misel in upanje v bodočnost so imeli gospodje ustanovitelji tega društva. Zanimanje je bilo veliko, ako pomislimo, kako so se trudili, da so vsaj nekoliko spravili na noge tako onemoglo in hromotno petje v naši vladikovini. Prerado se pa zgodi, da Bog v društvo poseže in mu vzame kaknega člana k sebi po plačilo; tako se je tudi pri tem društvu zgodilo po volji Božji. Bog je namreč poklical k sebi moža v najlepših letih, kateri je bil ves vnet za pravo cerkveno petje, — dr. Kukoviča. Ž njim je izgubilo „ceciljansko društvo“ delavnega člana; po njem je tudi začelo društvo bolj hirati in dremota ga je navdala. Po pridobitvi čast. g. Hudovernika v Mariboru se je začelo za društvo novo življenje. V zadnjem času se je že po mnogih listih bralo, kako napreduje „ceciljansko društvo“ s tem, da goji cerkveno petje v stolnici mariborski. Lepo in hvalevredno je to, da se v stolnici goji dobro petje; pa mi na deželi pogrešamo delovanja „ceciljanskega društva“. Želeti bi bilo, da bi nam ubogim trpinom, kateri se mučimo skoro brez vspeha, „ceciljansko društvo“ oziroma odbor kaj hasnil, in da bi ne vedeli samo to, da je društvo. Kako bi pa koristili in s čim bi nam bilo vstreženo? bode zopet kedo vprašal. Najprvo morem povedati, da ne smemo biti sami (organisti) zaspanci, ampak moramo oživeti. „Ceciljansko društvo“ v Mariboru naj bi poslalo okrožnico po župnijskih uradih, katere vsebina bi bila ta: Da naj bi sl. župnijski uradi pristopili k društvu in naj gg. orglavcem naročajo, da imajo postati udje, ako še niso. Seveda bi se ne odzvali vsi. Smem pa reči, da prav mnogo. Kaj lahko bi se potem pri občnih zborih skleпали in uvaževali razni nasveti. Do organizacije moramo enkrat dospeti. Vse že ima svoje voditelje, samo ta orglavski stan je tako rekoč teptan, pa imel bi biti spoštovan. Če bi enkrat spredvideli, da mora tako biti, bodo s tem vsi zadovoljni. Lahko bi se potem do tega prišlo, da bi se tudi po naši škofiji naročili farni uradi na „Cerkveni Glasbenik“, iz katerega bi mogli nehote gg. orglavci dobivati nauke in pravila, po katerih bi se mogli ravnati. Sedaj pa vsak svojo pot hodimo; skoro bi človek ne vedel, kateri dela prav. Tudi bi se dospelo do tega, da bi mogli župnijski uradi kupovati potrebnih not za kor; saj se v ednakih razmerah po nekaterih krajih prav težko shaja. Poglejmo na pr., če je gosp. župnik naklonjen organistu, da sme pravo cerkveno petje gojiti; pa kaj pomaga, ker si mora za težko prislužene krajcarje sam potrebne note kupovati, kajti g. župnik z nejevoljo odvrne organista.

Tak in še hujši je položaj orglavca na deželi. Vsem zaprekam pa bodemo v okom prišli, ako se vsi z radostjo oklenemo „ceciljanskega društva“ v Mariboru in če se bode društvo tudi za to potegovalo, da nas skuša zediniti, da bodemo stopali skupaj in da bodemo vedno pomagali eden drugemu. — Dosti bi še imel nasvetovati, pa najprvo naj do tega dospemo: da bodo vsi organisti udje omenjenega društva; potem če se to uresniči, bode prišlo še do drugih napredkov. Vso hvalo pa moram izreči „ceciljanskemu društvu“ zato, ker podpira nekatere orglavske učence tudi gmotno. Upamo, da se bode tudi v bodočnosti pokazalo, da je nam naklonjeno, da hoče s cerkvenim petjem naprej ne pa — stati vedno na istem mestu. Mogoče, da bode moj nasvet propadel. Naj se ne zmeni za njega tudi nihče, imam vendar upanje, da se bode in se bode tudi moralo vse edno pri-

četi reformovanje cerkvenega petja po večini farah naše vladikovine. V to pomozi Bog, sv. Cecilja in oni č. gg. duhovniki, kateri so neustrašeni, neutrudljivi in požrtvovalno delujejo za prospeh teptanega ceciljanstva.

Orglavec.

Iz Brežic, junija meseca. Prebiraje spis v letošnjem „Cerkvenem Glasbeniku“ iz Spodnje Štajerske o cerkvenem petju v lavantinski škofiji, mislil sem si, da ne bo škodovalo, ako se enkrat oglasim v našem glasbenem listu, kako je kaj s cerkvenim petjem tu doli med Savo in Sotlo, v Brežicah in njihovem okraji.

V tretjem odstavku zgoraj imenovanega spisa govori g. poročevalec o faktorjih, ki bi skrbeli za preustroj cerkvene glasbe. Duhovščina bi morala skrbeti za preustroj cerkvene glasbe. Ni še dolgo tega, ko je neki duhovnik, tedaj faktor, meni rekel: „Kaj je treba žagati na koru „gloria“, „credo“, saj to jaz molim pri altarlji, enkrat je zadosti!“ Primernega odgovora mu nisem ostal dolžan; ta gospod se tedaj ni zavedal (ali hotel?) svojih dolžnosti v liturgiji. Imamo pa tudi v našem okraji častnih izjem med duhovniki, ki so res vneti za pravo cerkveno glasbo. Naš mestni kapelan, g. Jožef Mešiček si je pred dvema letoma sam izuril izvrsten zbor, ki res čast dela cerkvi s izbornim petjem. Okoli 15 deklic 13—17 let starih pa se tudi z veliko vnemo vadi v lepem petju, o čemer priča cela vrsta najboljših skladb, ki se pojo na farnem koru. Izuej latinskih maš naj omenim le Wittovo „Missa in hon. s. Luciae op. XIa“; na veliko noč bi se bila imela peti; pa gospod kapelan, prevodnja si je hudo poškodoval nogo, tako da ni mogel iz sobe, vsled tega se je izvajanje te krasne skladbe zavleklo, pride pa kmalu na vrsto. Le škoda, da so farne orgle slabe, razglašene, veliko piščali ne poje, nasledek mojstrov-skaza pri popravljanju in vbiranju.

V samostanski cerkvi je petje v primeri s prejšnjimi leti veliko boljše. Saj prej še za petje sposobnih dečkov ni bilo mogoče dobiti. Dvoje ali troje 10—12 let starih ni moglo čudežev delati. Tudi naša samostanska cerkev se ima g. J. Mešičku zahvaliti, da ima sedaj 10—12 dečkov pevcev. O priliki, ko samostan ni imel lastnega organista, je g. Mešiček vodil v naši cerkvi petje v občno zadovoljnost. Dve leti sém se podpisani trudi s petjem v samostanski cerkvi; ali težko je po taci krajih samostanskemu pevovodji priti do dobrega zbora, ker manjka pevskih moči. Komaj so dečki toliko izurjeni, da je mogoče z njimi kaj prida pričeti, pa te zapuste, odhajaje na gimnazije ali k obrtu; sedaj začni z novega in to vsako drugo leto. Z dečki je križ po taci krajih, kjer ni viših šolskih zavodov. Vkljub tem razmeram se mi je posrečilo, da sem za naše okoliščine dobro izuril svoj pevski zbor. V domači družini imam 1 tenor in 1 bas, razun tega gg. čitalniški pevci radi pomagajo v farni in samostanski cerkvi pri petju.

Pojemo se vé da natančno po cerkvenih predpisih, mašne rezponzorije koralno, spremenljive molitve pri navadni peti maši recitujem v iznenadenje marsikaterega, ki kaj takega še ni slišal v tem kraju; pri slovesni peti maši pojemo tudi to.

Sicer so v naši cerkvi slovesne maše bolj redke, zato z latinskimi mašami nismo kaj preskrbljeni: A. Förster in hon. s. Caeciliae, Schweitzer Ang. Cust. in koralna Missa solemnis je ves naš repertorij. Mislim pa, da je primerniši eno skladbo večkrat, pa čedalje boljše peti, kakor učiti se vedno kaj novega, toda izvajati površno. Za tihe maše znamo raznih pesmi na izbiro; „Slava Bogu“ I. II. zvezek kaj dobro služita. Da bi gosp. skladatelj kmalu nam pomagala iz zadrege s pesmimi v čast sv. Rešnjemu Telesu, v to tukaj izrekam prošnjo v imenu in po naročilu več drugih pevovodij.

Lansko leto meseca oktobra je g. Goršič popravil samostansko orgle v občno zadovoljnost; bile pa so tudi take, da se Bog usmili! Pol piščali ni pelo, druga polovica je bila razglašena; intonacija za spremljevanje petja pri nekaterih spremenih premočna, pri drugih preslaba. G. mojster je orgle, rekel bi, pomladil, kolikor se nam da iz starega novo napraviti.

Iz družih bližnjih cerkvenih korov vam res ne morem kaj prida poročati: stari šlendrijan še gospodari, Tribnikov „Cerk. Orglavec“ je v njegovem spremstvu; orgle v okolič sploh slabe, organisti večinoma samouki, pevski zbori pojó kar po posluhu. Ni še dolgo

tega, da je nek organist v našem obližju pozdravil mašnika in asistenco, gredoče k altarku, sè znano postiljonsko: „stradam, stradam repo, fižol!“ Vender o tej priliki jo je naletel: pošteno jih je pozneje slišal. Kdaj bo vender sv. Cecilija postala tudi po naših krajih patrona prave, dostojne cerkvene glasbe? V to pomagaj Bog in poklicani faktorji!

P. Jeronim Knoblar, frančiškan-organist.

Iz Rezna. Slovesni spreved, ki se je obhajal na dan sv. Rešnjega Telesa, je napravil v vsakem oziru dober vtis in jasno dokazal pobožnost katoliških Bavarcev. Udeležili so se tega spreveda vsi katoliški učenci srednjih šol, vse bratovščine, zastopniki uradništva, učeništva in sodnije in sicer so pokazali vsi svoje katoliško prepričanje. Ljudstvo celega mesta je v velikem številu stopalo za Najsvetejšim in ga prosilo res z veliko pobožnostjo Njegove milosti; gledalcev je bilo le malo. Petje je preskrbel združen zbor stolne cerkve, stare kapele in semeniški pod vodstvom stolnega kapelnika Engelhardta. Kdor je v Reznu bil in slišal dobro vajeni kor stolne cerkve, si lahko misli, da so se peli Hallerjevi in Mittererjevi moteti pri sprevedu izvrstno. Samo iznenadilo je pazljivega poslušalca, kako je mogoče, da tak zbor obstoječ iz blizu 100 pevcev, vendar ne napravi na prostem takega vtisa, kakor bi si ga mislil. Med sprevedom je igrala godba navadnih muzikantov in sicer ravno ne v povišanje slavnosti. Pri maši se je pela Missa II. od Croce.

Petje v stolni cerkvi pospešuje ne samo izvrstno izvežbani zbor, ampak tudi dobra akustika stolne cerkve. Zbor v Pasavi je gotovo tudi dobro izurjen in presega, kar se tiče števila, daleč zbor v Reznu in vendar ne napravijo najlepše maše od Palestrine nobenega vtisa zaradi slabe akustike. Imel sem priložnost slišati v Pasavi mašo „Tu es Petrus“, a skoraj poznal je nisem; moderna maša, pa ne kontrapunktična ali polifona se je prav dobro obnesla. Iz tega sledi, da se mora kapelnik ozirati tudi na akustiko svoje cerkve in izbrati maše, ki so primerne za cerkev. Najbolj vežbani zbor ne napravi vtisa, kjer ni akustike. Zato pravim, da podpira petje v Reznu posebno dobra akustika.

Ne tajim pa s tem, da zbor ni dobro vešč svojega dela, zakaj nauk je gotovo primeren in tudi vspešen. Tak nauk pa tudi ni povsodi mogoč.

V Reznu bivajo pevci (fantje) v malem semenišči, in imajo svoje pevske ure, k katerim morajo zahajati. Kakšno sredstvo pa ima kapelnik na deželi. Kadar svoje pevce le malo okrega, ga zapustijo, k vajam nečejo zahajati; saj se je že zgodilo vsaj na Koroškem, da je organist v nedeljo sam pel pri slovesni maši. Premišljujoč take prikazni, se pač vedno spomnim Krutscheka, ki tirja za pevce kakih doneskov, da jih vsaj orglavec more prisiliti, da zahajajo k vajam.

St.

Razne reči.

— Cvetno nedeljo, t. j. 7. aprila t. l. pokosila je neisprosljiva smrt cvetko, katera je obetala jako dober sad; umrl je č. g. Frančišek Fajgelj, bogoslovec-drugoletnik semenišča goriškega, sin našega vrlega mojstra, Danila Fajgelj. Bil je pokojnik izobražen glasbenik, skladatelj, z vso dušo udan cecilijanski ideji. Da domača družina hudo žaluje po njem, lahko razumemo; à tudi Gorica ga močno počeša in ž njo slovensko cecilijanstvo. Naj v miru počiva!

— V novi cerkvi sv. Antona Pad. na Dunaji goji se glasba v smislu sv. cerkve pod vodstvom g. Josipa Brauneis, učenca g. Julija Böhma. Pevski zbor sestaja izključljivo iz gojencev „apostolske šole“, stoječe pod nadzorstvom č. gg. lazaristov. Slovesna maša je vsako nedeljo in praznik; glasba le koral in večglasno petje — brez instrumentov; tekst spremenljivih mašnih pesmi vselej po graduale Romanum. Pri tihih mašah in drugih neliturgičnih slovesnostih poje se v narodnem jeziku — in to lepo, ne kakor je po drugih cerkvah navadno. Gojenci pojo namreč na koru toliko časa nove dobre pesmi, da se ljudstvo v cerkvi melodije do dobrega nauči in jo potem samo pravilno peva.

Današnjemu listu pridana je 6. štev. priloge.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glash. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.